

Meridyen

Bir kutup noktasından başlayıp diğer kutup noktasında son bulduğu varsayılan yarım çemberlere **meridyen yayı** denir. Başlangıç meridyeni (0°), İngiltere'nin başkenti Londra yakınlarındaki Greenwich (Griniç) kasabasında bulunan Kraliyet Gözlemevi'nden geçer. Başlangıç meridyenin, Dünya'yı Doğu ve Batı Yarım Küre diye iki eşit parçaya ayırdığı kabul edilmektedir.

Meridyenlerin Genel Özellikleri

- Başlangıç Meridyeni Greenwich'ten (İngiltere'de Londra yakınlarında bir kasaba) geçen meridyendir. Bu durum siyasi olup Yer'in şekli ya da meridyenlerin bir özelliği değildir.
- Greenwich'in doğusunda 180, batısında 180 adet olmak üzere toplam 360 meridyen yayı bulunur.
- Bütün meridyenler kutup noktalarında birleşirler. Bu nedenle ardışık meridyenler arasında bulunan mesafe Ekvator'dan kutuplara doğru daralır. Örneğin; Ekvator üzerinde 111 km olan iki meridyen arası uzaklık, 40° paraleli üzerinde 85 km, 80° paraleli üzerinde ise 19 km ye kadar (düşer) daralır.
- Bütün meridyenlerin uzunlukları birbirine eşittir. Ayrıca bir paralel üzerinde birbirlerinden eşit uzaklıkta bulunurlar.
- Aynı meridyen üzerindeki noktalarda yerel saat aynıdır.
- Bir meridyen yayını tam çembere tamamlayan, karşısındaki meridyen yayına **Antimeridyen** denir. Örneğin; Başlangıç Meridyenin (0°) Antimeridyeni 180° meridyeni, 26° doğu meridyenin Antimeridyeni 154° batı meridyenidir.
- Başlangıç Meridyeni ile 180° meridyeni tam çember oluşturup, dünyayı iki eşit parçaya böler. Başlangıç Meridyenin doğusuna Doğu Yarımküre, batısına Batı Yarımküre denir.
- Ardışık iki meridyen arasında 4 dakikalık yerel saat farkı vardır.
- Dünya batıdan doğuya doğru döndüğünden doğudaki meridyenlerde yerel saat batıdakilerden ileridedir.

Not: Ardışık iki meridyen arasındaki uzaklığın Ekvator'dan kutuplara doğru daralmasına karşın, aralarındaki yerel saat farkının her yerde aynı olması, çizgisel hızın Ekvator'dan kutuplara doğru azalmasıyla açıklanır.

Başlangıç Meridyeni Neden Greenwich'ten Geçiyor?

1800'lü yılların sonlarına doğru herkes tarafından kabul gören coğrafi ölçümler ya da haritalar için belirli standartlar yoktu. Ekvator'un doğal bir sınır olduğu konusunda herkes aynı düşüncededeydi. Ancak başlangıç meridyeni için doğal bir sınır olmadığından hemen her ülke kendi başkentini başlangıç meridyeni olarak kullanmaktaydı. Bu durum ise karışıklıklara yol açıyordu. Sorunu çözmek için 25 ülkenin temsilcisi 1884 yılında ABD'de düzenlenen Uluslararası Meridyen Konferansı'nda bir araya geldi. O konferansta Greenwich'ten geçen meridyen başlangıç meridyeni (0°) olarak kabul edildi.

